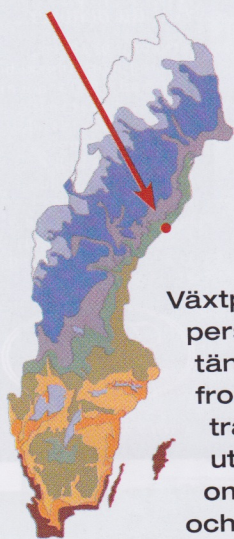

Ett *signum* för familjen

Växtpartierna är personligt genomtänkta i Sävars frodigaste villaträdgård, strax utanför Umeå. De omväxlande raka och mycket mjuka linjerna vittnar om livserfarenhet och mognad.

Och för Barbro Lindholm är trädgården något mer än bara en lummig, vacker plats.

– Den är som en spegel av livet, ibland går det rakt fram och ibland lite krokigt.

Som liten drömde Barbro Lindholm om engelska parklandskap och stora fina lövträd. I dag har hon en barrinspirerad trädgård på lite drygt tusen kvadratmeter, välfylld med såväl små, amerikanska, unika barrträd som sällsynta liljor.

– Drömmen om trädgård har alltid funnits där på något sätt. Men jag vet inte var jag riktigt fick det där med engelska parklandskap ifrån, det fanns ju inte ens tv när jag var liten, skrattar Barbro.

Hon växte upp på en bondgård i den lilla byn Övre Bäck mellan Umeå och Skellefteå och var tidigt intresserad av naturen. Ett tydligt minne från folkskolan om en missad planteringspremie satte möjligen igång hennes revanschlusta, men det dröjde ändå till 1980 innan hon fick möjligheten att leva ut sin fantasi. Då

hade Barbro kommit in på tandläkarhögskolan i Umeå, och flyttade närmast från Sundsvall med maken Erik som hon mött i grannbyn och förälskat sig i.

– Vi sökte oss till Sävar för att komma närmare Eriks föräldrar och ville gärna ha ett hus med egen tomt. Då fanns här bara gräsmatta, en rosenrabatt, några björkar och den stora tallen.

VILLE HA MER VINTERGRÖNT

Tallen är fortfarande helt dominerande i ena tomthörnet, och Barbro hyser ett slags hatkärlek till den. Men så mjuknar hon lite och erkänner att den faktiskt har fått en alldeles egen vinterbelysning.

– Fast jag kämpar ständigt med jordförbättring på grund av tallheden. Såväl lingon växer här och där som den mossa och ljung jag också får in på.

Den ursprungliga rosenrabatten vid kortsidan av huset satte hon däremot snabbt spaden i. Snart lades den första stengången och Barbro planterade syrenhortensia, några äppelträd och stora perenner.

– Men så utvecklades våra höstar till att bli längre och längre, med mindre snö på vintern. Då ville jag ha lite mer vintergrönt och plantor som inte vissnade så snabbt, och såg fördelarna med barrväxter.

Fler idéer föddes i kontakt med olika inspiratörer och Barbro började skissa på olika partier, avgränsade med fler smala bark- och stenlagda gångar. Genom torvblock byggde hon upphöjda våtbäddar

– Ja, ibland funderar jag på varför trädgården blev som den blev och inser att den är som en spegel av livet.

som fick plast i botten för att bibehålla fukten i den torra och magra marken. I och med våtbädden trivs också flera stenpartiväxter här och överst har Barbro lagt flis från byns såg. Men räddningen för den drygt tusen kvadratmeter stora planteringsytan är sommarvattnet som tas från Sävarån.

– Det är fantastiskt bra, för det skulle nästan inte gå att hålla en sån här trädgård med bara vanligt villavatten, säger Barbro och visar vägen mot sitt eget kännetecken.

FÅR UTRYMME ATT VÄXA

I utvecklandet av växtpartier föddes nämligen tanken att göra ett eget signum. Barbro hade redan insett att lärk var bra som avgränsande häck då den är lätt att hålla efter, och förvandlade därför en häckdel till versalen L som i Lindholm. Samtidigt formade hon ett B av ismalört och ett E av måbär. Lättast är det att se bokstäverna lite från ovan, och då syns också hur Barbro har blandat raka och mjuka linjer överallt. Det känns både välplanerat och impulsivt.

1. Som två signum i trädgården har Barbro Lindholm planterat ett E av måbär till vänster och ett B av ismalört till höger.
2. Två björkar och en hängmatta har fått ge plats åt en damm med näckrosor och guldfiskar.
3. Barbro Lindholm.

– Ja, ibland funderar jag på varför trädgården blev som den blev och inser att den är som en spegel av livet. Ibland går det rakt fram, ibland går det lite krokigt och ibland går allting bara runt, runt, säger hon eftertänksamt.

Inte minst har alla växter fått en alldeles egen plats och ingen behöver trängas. Det är som med människor som behöver synas för att växa.

– Jag vill att man ska kunna se varje enskild växt ordentligt, att varje planta ska få sin egen plats så man kan se bladformer och olika höjder, nickar Barbro.

Alltsedan hon satte sin signatur har lärken fått sällskap av många andra barriga kompisar. Och eftersom barr har blivit basen i trädgården måste hon tänka

på vilka perenner som passar till.

– Jag tycker det är fint med olika barrväxter och jag söker ofta efter små träd. Enda problemet med sticklingarna är att man inte har en aning om hur stort trädet blir när det vuxit upp. Och med träd tar det ju ofta minst tio år innan man får till någon riktig karaktär.

ETT MINNE AV SONEN

Ännu en slingrande gång leder till den praktiska planteringshörnan som Lindholms har byggt invid vattenpumpen, in till den ursprungliga köksträdgården.

– Så fungerar den fortfarande till viss del, men det är lite för magert här så det växer inte så bra. Sallat och lite grönsaker brukar jag lyckas med men inte så mycket

annat, ursäktar sig Barbro och pekar i stället på fina 'Berlin Red'-dagliljan som stolt sträcker upp sig.

Många av liljorna har hon köpt vid en växtresa till Lettland, arrangerad av Mossjöbuss. Som medlem i både Sävarådalens och Umeå stads trädgårdssällskap går hon på de flesta föreläsningar och växtmarknader som arrangeras.

– Ibland blir det väldigt intensivt med resor och vandringar där jag ofta hittar vackra växter, menar Barbro som också är med i Sällskapet Trädgårdsamatörerna och Scottish Rock Garden Society.

I andra änden av trädgården skymtar vattenblänk, men först leder gången förbi en liten gräsmatteyta nedanför villans inglasade altan.

– Jag hade egentligen tänkt ta bort ännu mer av gräsmattan. Men så dog vår son Jens i en olycka och efteråt ramade jag in gräset genom att skapa ett J av den del av häcken som fanns kvar, berättar hon.

Jens studerade i Uppsala och var bara 27 år gammal då han olyckligt ramlade ner från ett hustak 1999. Barbro menar att det var en sådan olycka som händer en gång på hundra, och självklart var tiden närmast efter Jens död en svår period.

– Jag hade inte kraft till mycket mer än att påta lite här ute. Visst var det ett sätt att bearbeta sorgen, men J:et passar ju även för vår andra son som heter Jonas, säger Barbro och lyser upp när hon nämner att hon numera är farmor.

LÄTTSKÖTT DAMM

Trädgården präglas verkligen av lidelse och inspiration. Inte minst i den vackra dammen bortanför gräsmattan som omfattar otaliga arbetstimmar. Där stod tidigare några stora björkar som användes till hängmattan, men den offrade Barbro gärna.

– Jag har grävt det mesta själv och att anlägga damm har faktiskt smittat av sig, för flera grannar i kvarteret har anlagt egna. Jag tycker dessutom att dammen är ganska lättskött på grund av dammduken.

Det orangea glittret från ett tiotal guldfiskar drar till sig uppmärksamheten och Barbro beskriver hur hon misslyckades med att ha dem ute året runt. Längre kämpade hon också med djupet på dammen för att få näckrosorna att etablera sig och efter några år hade omgivande växter bidragit med en slambotten som de faktiskt trivs i. Runtom dammen finns såväl bräckliga bonsaiträd som frodig brakved och funkior, allt planerat i minsta detalj. Hur hinner och orkar hon då?

– Ogräsrensningen är väl inte så tidskrävande, jag har försökt göra tydliga avgränsningar mot gräsmattan. Häckarna klipper jag ordentligt en gång och putsar av och till. Däremot stressar vattningen mig under torra somrar, som den vi haft nu. Men jag tycker inte att det behöver vara så vansinnigt mycket skötsel sedan man väl har planerat. Fast jag kanske inte orkar trettio år till, skrattar hon.

UTMANAR MED UTLÄNNINGAR

Barbro tvekar inte att plantera exotiska växter som egentligen inte har sin växtplats så långt norrut. Som lilla *Aciphylla monroi* från Nya Zeeland eller den sydamerikanska halvbusken *Peretzia recurvata*.

– Det är kul med utländska växter som egentligen inte ska funka här. Den här *Pulsatilla integrifolia* införskaffade jag nyligen, en backsippesläktning med vintergröna blad, säger hon inte utan stolthet.

När Barbro ser sig omkring är hon nöjd över det mesta i trädgården. Samtidigt påpekar hon hur världen liksom stannade av närmast efter Jens död. Så i dag försöker hon hinna ikapp med nya projekt ute i trädgården. Det är framför allt tom-

Ett gynnsamt mikroklimat gör att den flikbladiga japanska lönnen 'Inaba-shidare' växer här.

tens framsida som hon vill förändra.

– Antingen gör jag något med mur, helst då sprängsten, eller också med flera betongtråg som jag kan gjuta själv och plantera i.

Trots en stunds eftertanke har hon svårt att välja ut någon växt som hon ömmar särskilt för. Det handlar mer om att ta vara på dem som lyser upp säsongen.

– På våren är den första blommande blomman väldigt speciell, på vintern gillar jag alla grenformationerna som bryter av. Just nu uppskattar jag vindruvorna som jag kan plocka in från frilandet vid söderväggen och äta. Den övergripande känslan är själslig avkoppling. Barbro

gillar att jobba med hela kroppen och upplever en harmoni av att gräva i jorden. Dessutom vill hon ha det vackert och lummigt omkring sig, och gillar att lyssna och känna dofterna.

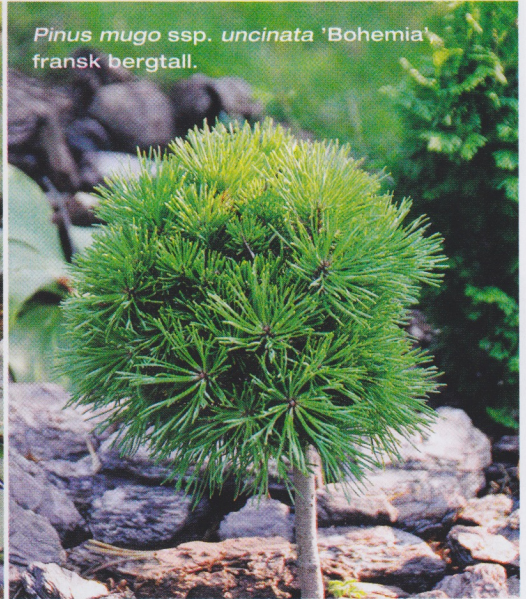
– Det är väl en form av skapande. Man lägger allt åt sidan och lever här och nu, säger hon och ler.

Så när Erik märker att Barbro inte kommer in till lunch, vet han att hon har glömt tid och rum. Hon är ju i full färd med att skapa.

Text och bild: Bitte Torbjörnsdotter, frilansjournalist med trädgårdsintresse som vill lyfta det norrländska trädgårds perspektivet

Näckrosor.

Pinus mugo ssp. *uncinata* 'Bohemia'
fransk bergtall.

– Jag har grävt det mesta själv
och att anlägga damm har
faktiskt smittat av sig ...

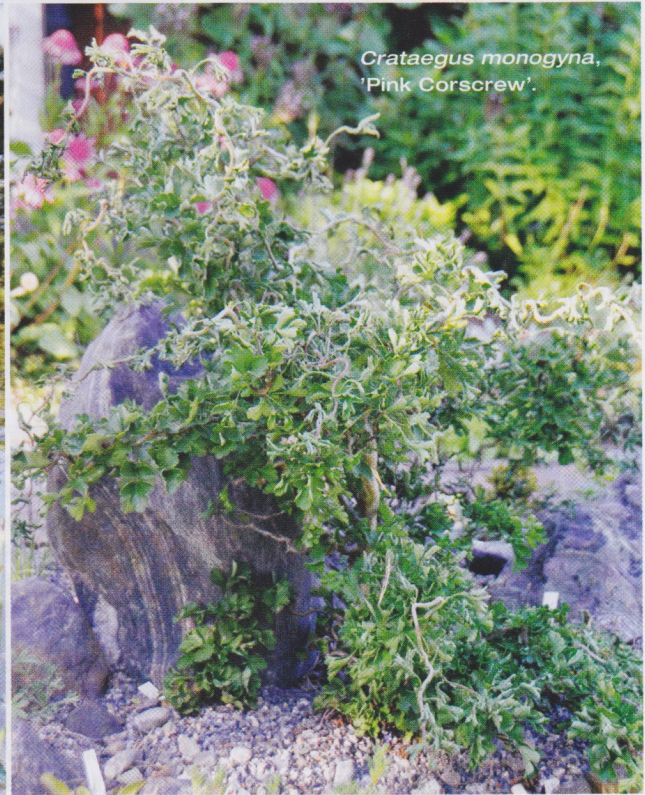
Flikbladig brakved, *Frangula alnus*
'Asplenifolia'

Hemerocallis
'Berlin Red'.

Gentiana makinoi,
kungsgentiana.

Crataegus monogyna,
'Pink Corscrew'.